Shri Greater Bombay Vardhman Sthanakvasi Jain Mahasangh

Conducted

MATUSHRI MANIBEN MANSHI BHIMSHI CHHADVA DHARMIK SHIKSHAN BOARD

Website : jainshikshan.org E-mail : jainshikshanboard@gmail.com

૧૧ ઓગસ્ટ ૨૦૧૯ – ઉત્તર પેપર - ગુણ - ૧૦૦

સર્ટીફીકેટ કોર્સ શ્રેણી – ૪

પ્રશ્ન ૧. પાઠની પૂર્તિ કરો. (કોઈપણ સાત). **(૫૦)**

(ક) **(૧૪)**

૧. વિગય વિહિં સાગ વિહિં માહુરય વિહિં જેમણ વિહિં
૨. સમણે નિગ્ગંથે ફાસુએણં એસણિજ્જેણં
૩. પુરે કમ્મિયાએ અદિક્ષ્હડાએ દગસંસટ્હડાએ રયસંસટ્હડાએ
૪. ઉસ્સુતો ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો અકરણિજ્જો
૫. વિરય પડિહય પચ્ચક્ખાય પાવકમ્મો
૬. મયલ મરૂય મણંત મક્ખય
૭. અચ્ચક્ખરં પયહીણં વિણયહીણં જોગહીણં
૮. મૃષાવાદ અદતાદાન મૈથુન પરિગ્રહ

(ખ) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતી અર્થ લખો. (કોઈપણ આઠ) **(૮)**

૧. આજ્ઞા
૨. શુધ્ધ ઉચ્ચાર વિના ભણાયું હોય.
૩. સાધુ-મુનિરાજને
૪. પાપ કર્મનો ઉપદેશ આપવાથી
૫. કર્મ એટલે વ્યાપાર સંબંધી
૬. ચોરને મદદ કરી હોય
૭. સમતારૂપ સામાયિક વિશે
૮. અચલ – સ્થિર સ્વરૂપ
૯. વચન દ્વારા મૌન રહીને

(ગ) નીચેના શબ્દોના માગધી શબ્દ લખો. **(૭)**

૧. ધૂપ વિહિં
૨. ભોમાલિક
૩. કંખા
૪. વિહ રિસ્સામિ
૫. એગવિહં
૬. ગરિહામિ
૭. સક્કારેમિ

(ઘ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (કોઈપણ આઠ) **(૧૬)**

૧. વ્રત એટલે વિરતિ – નિયમ મર્યાદામાં આવવું.
બીજું અણુવ્રત મોટા જૂઠથી નિવૃત્ત થવાનું છે.

૨. નવતત્વ આદિ વિસ્તૃત સમજણને પરમાર્થ કહે છે. 'પરપાખંડ' એટલે જિનેશ્વરે બતાવેલા ધર્મ સિવાયના અન્ય ધર્મો.

૩. લોકોને વિશ્વાસ પાત્ર થાય, સ્નેહીજન પ્રેમાળ મળે, યશ કીર્તિ મળે, નિર્ભયતા આદિ ગુણો મળે.

૪. જે વસ્તુઓને સાધુ - સાધ્વી વહોરી લીધા પછી પાછા આપતા નથી, તેને અપાઢિયારી વસ્તુઓ કહે છે. જે વસ્તુઓને સાધુ-સાધ્વીજી વહોરી લીધા પછી પોતાના ઉપયોગમાં લઈને પાછી આપી દે છે, તેને પાઢિયારી કહે છે.

૫. સૂંઠ, હળદર, આંબળા, હરડે, લવિંગ વગેરે એક એક દ્રવ્ય **'ઔષધ'** કહેવાય છે. હિંગાષ્ટક ચૂર્ણ, ત્રિફળા વગેરે અનેક દ્રવ્યવાળી વસ્તુઓ **'ભેષજ'** કહેવાય છે.

૬. છઠ્ઠા વ્રતમાં દિશાની મર્યાદાના જાવ જીવના પચ્ચક્ખાણ કરવામાં આવે છે. દશમાં વ્રતમાં એક દિવસ - એક રાત્રી માટે દિશા અને ભોગ – ઉપભોગની મર્યાદા કરવામાં આવે છે.

૭. જેમ કે વિકથા કરવી, ખરાબ ખોટો ઉપદેશ આપવો, પાણીના નળ ખુલ્લાં મૂકવા, જરૂર વિના વસ્તુઓની ખરીદી કરવી વગેરે પ્રવૃત્તિ ઓ અનર્થદંડ કહેવાય છે.

૮. આગમના ત્રણ પ્રકાર છે.
(૧) સુત્તાગમે - સુત્રરૂપ આગમ (૨) અત્થાગમે - અર્થરૂપ આગમ (૩) તદુભયાગમે સૂત્રઅને અર્થરૂપ આગમ.

૯. જે પદાર્થ ફકત એક જ વખત વાપરી શકાય છે. તે ઉપભોગ કહેવાય છે. જેમ કે, અનાજ પાણી વગેરે. જે વારંવાર વાપરી શકાય તેવા પદાર્થને પરિભોગ કહેવાય છે. જેમ કે વસ્ત્ર, આભૂષણ, શય્યા વગેરે.

(ચ) ધર્મધ્યાનના કાઉસગ્ગના આધારે જવાબ લખો. **(૫)**

૧. ધર્મધ્યાનના ચાર ભેદ છે.
(૧) આણા વિજએ (૨) અવાય વિજએ (૩) વિવાગ વિજએ (૪) સંઠાણ વિજએ (૨)

૨. ધર્મકથા કરવી. (૧)

૩. એકલાપણાનો વિચાર ચિંતવવો (કે - આ જીવ એકલો આવ્યો છે અને એકલો જ જશે.) (૧)

૪. સાત કરોડ બોંતેર લાખ **(૧)**

પ્રશ્ન ૨. તત્વ / સંસ્કાર વિભાગના આધારે જવાબ લખો. **(૩૦)**

(ક) કોઈપણ સાત. **(૧૪)**

૧. (૧) રૂપી પદાર્થોને આંશિક રીતે જાણવામાં સહાયભૂત થાય, તેને ઇન્દ્રિય કહે છે. (૨) તત્ત્વ એટલે જેનું સદાકાળ હોવાપણું છે તે.

૨. ૫મો - પર્યાપ્તિ છ, ૧૦મો – કર્મ આઠ, ૧૫મો - આત્મા ૮, ૨૦મો – છ દ્રવ્યના ત્રીસ બોલ..

૩. બંધના ભેદ ૪ છે. (૧) પ્રકૃતિ બંધ, (૨) સ્થિતિ બંધ, (૩) અનુભાગ બંધ, (૪) પ્રદેશ બંધ.

૪. ગતિ ચાર (૧) નરક (૨) તિર્યંચ (૩) મનુષ્ય (૪) દેવતા.

૫. રાશિ બે. (૧) જીવ રાશિ, (૨) અજીવ રાશિ.
તે તે પ્રકારના પદાર્થના સમૂહને રાશિ કહે છે.

૬. પાંચ સમવાય, પાંચ સમક્તિ, ૨૫૨ ભાંગા, ૫ શરીર.

૭. ત્રીજે બોલે – કાય છ, ૫મો બોલ - પર્યાપ્તિ છ, ૧૭મો બોલ - લેશ્યા છ, ૨૦મો બોલ – છ દ્રવ્યના ૩૦ બોલ

૮. (૯) વૈયાવચ્ચ (૧૦) સજ્ઝાય (૧૧) ધ્યાન (૧૨) કાઉસ્સગ્ગ

(ખ) જોડકાં જોડો. **(૩)**

૧.	શ્રાવકના ૨૧ ગુણ	વિનયશીલ
૨.	નિક્ષેપા	નામ
૩.	મોક્ષ	જ્ઞાન
૪.	ઉપયોગ	કેવળદર્શન
૫.	શ્રોત્રેન્દ્રિય	મિશ્ર શબ્દ
૬.	ગતિ	મનુષ્ય

(ગ) સાચું છે કે ખોટું તે લખો. **(૩)**

૧. સાચું
૨. ખોટું
૩. ખોટું
૪. સાચું
૫. ખોટું
૬. સાચું

(ઘ) સંસ્કાર વિભાગના આધારે પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (કોઈપણ ત્રણ) **(૬)**

૧. અક્ષર બાળવાથી જ્ઞાનાવરણીય કર્મ, જીવોના અંગોપાંગ નાશથી દર્શનાવરણીય કર્મ, જીવોને દુઃખ અને પીડા આપવાથી અશાતા. વેદનીય કર્મ, આનંદ માણવાથી મોહનીય કર્મ, જીવોનાં નાશથી નરક અને તિર્યચનું આયુષ્ય કર્મ, શરીર નાશથી અશુભ નામ કર્મ, સંપત્તિનું અભિમાન કરવાથી નીચ ગોત્ર કર્મ, સુખ શાંતિમાં ખલેલ પહોંચાડવાથી અંતરાય કર્મનો બંધ થાય છે.

૨. આંખને ચશ્મા આવવાથી આંખનું કેન્સર સુધીના અનેક રોગો થાય છે. શરીર પર તેના કિરણોની અસર થવાથી કેન્સર પણ થાય છે.

૩. પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુમાં જીવ છે. તેવું એક માત્ર જૈન ધર્મ માને છે. જૈન ધર્મ દરેક જીવ પરમાત્મા થઈ શકે છે. તેવું સમજાવી મોક્ષમાં જવાનો માર્ગ બતાવે છે.

૪. ક્રોધનો નાશ ક્ષમાથી કરશું રાગને જીતવો સૌથી વધારે જરૂરી છે. ચાર કષાયોને જીતે તેને પરમાત્મા કહે છે. નમ્રતા રાખીને માનનો નાશ કરશો.

(ચ) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૪)**

૧. ફેફસા, પ્રદૂષણ
૨. પૈસા, સભ્યતા
૩. ધર્મ, કેવળજ્ઞાનીઓ
૪. અભિમાન ગુસ્સો

પ્રશ્ન ૩. વાર્તાના આધારે જવાબ લખો. **(૧૦)**

(ક)

૧. મેઘરથ યુવાન થતા તેમના લગ્ન સુમંદિરપુરના રાજા નિહતશત્રુની દીકરીઓ પ્રિયમિત્રા્ને મનોરમાં સાથે થયા. (૨)
૨. રોહિણેય પોતે મહાવીર પ્રભુની વાણી કદિ પણ નહિ સાંભળે. (૧)
૩. 'મારા માથે પણ સ્વામી છે મારા માથે નાથ છે. હું સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર અને સુરક્ષિત નથી. ? (૧)
૪. ધર્મઘોષ મુનિ. (૧)
૫. છઠ્ઠી નરકમાં ઉત્પન્ન થઈ. (૧)

(ખ) ફક્ત હા કે ના લખો. **(૨)**

૧. ના

૨. ના

૩. ના

૪. હા

(ગ) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૨)**

૧. ઉપકારક

૨. રાજગૃહ, ધન્યા

૩. દેવલોક

પ્રશ્ન ૪. કાવ્યપૂર્તિ કરો. (કોઈપણ પાંચ) **(૧૦)**

૧. ભૂત ભાવિને સાંપ્રત ત્રણે ભવ નાથ હું હારી ગયો
સ્વામી ત્રિશંકુ જેમ હું આકાશમાં લટકી રહ્યો...
અથવા નકામું આપ પાસે નાથ શું બકવું ઘણું ?
હે દેવતાના પૂજ્ય ! આ ચારિત્ર મુજ પોતાતણું

૨. મૃગનયણી સમ નારી તણા મુખચંદ્ર નિરખવાવતી
મુજ મન વિશે જે રંગ લાગ્યો અલ્પ પણ ગૂઢો અતિ,
તે શ્રુતરૂપ સમુદ્રમાં ધોયા છતાં જાતો નથી,
તેનું કહો કારણ તમે બચુ કેમ હું આ પાપથી .

૩. હું શુદ્ધ આચારો વડે સાધુ હ્રદયમાં નવ રહ્યો
કરી કામ પર ઉપકારના યશ પણ ઉપાર્જન નવ કર્યો,
વળી તીર્થના ઉધ્ધાર આદિ કોઈ કાર્યો નવ કર્યા
ફોગટ અરે ! આ લક્ષ ચોરાશી તણાં ફેરા ફર્યા

૪. ઔષધ વિશે કરું યત્ન તો પણ ધર્મને હું નવ ગણું
બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચણું,
આત્મા નથી પરભવ નથી વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી
મિથ્યાત્વીની કટુ વાણી મેં ધરી કાન પીધી સ્વાદથી.

૫. હું કામધેનુ કલ્પતરુ ચિંતામણિના પ્યારમાં
ખોટાં છતાં ઝંખ્યો ઘણું બની લુબ્ધ આ સંસારમાં,
જે પ્રગટ સુખ દેનાર તારો ધર્મ પણ સેવ્યો નહિ
મુજ મૂર્ખ ભાવીને નિહાળી નાથ કર કરૂણા કંઈ.

૬. તારાથી ન સમર્થ અન્ય દિનનો ઉધ્ધારનારો પ્રભુ,
મારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં જોતાં જડે હે વિભુ !
મુક્તિ મંગલ સ્થાન તો ય મુજને ઇચ્છા ન લક્ષ્મી તણી,
આપો સમ્યગ્રત્ન શ્યામ જીવને તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી.

જય જિનેન્દ્ર